

Hefker L'kulam: Torah and Shmitah (CBI)

Source Sheet by David Seidenberg

1. מדרש תנחומא, במדבר ו'א' Midrash Tanchuma, Bamidbar 6:1

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי. וְלָמָּה בְּמִדְבַּר סִינַי. מִכָּאן שְׁנֵי רִבּוּתֵינוּ, בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים נִתְּנָה הַתּוֹרָה, בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם וּבַמִּדְבָּר. בָּאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהָרַסְנוּ עֵשָׂן כָּלֹּם מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כְּעֵשָׂן הַכֹּבֶשֶׂן וַיִּחָרַד כָּל הָהָר מֵאֵד (שמות יט, יח). בַּמַּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: ה' בְּצִאתָהּ מִשְׁעִיר בְּצִעְדָּהּ וְגו' (שופטים ה, ד). בַּמִּדְבָּר, שֶׁנֶּאֱמַר: בְּמִדְבַּר סִינַי לֹאמַר. וְלָמָּה נִתְּנָה בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים אֵלֶּיךָ. לֹאמַר לָךְ, מִה דְּבָרִים הֵלְלוּ חֲנָם לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, אֵף הַתּוֹרָה חֲנָם לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: הוֹי כָּל צֶמֶא לָכֹה לְמַיִם וְאֲשֶׁר אֵין לוֹ כֶּסֶף לָכֹה שִׁבְרוּ וְאָכְלוּ וּלְכֹה שִׁבְרוּ בְּלוֹא כֶּסֶף וּבְלוֹא מִחִיר יִזְוּ וְחָלַב (ישעיה נה, א).

(Numb. 1:1:) “Then YHVH spoke unto Moshe in the Sinai wilderness (*bemidbar Sinai*).” Why “in the Sinai wilderness”? From here our rabbis taught: The Torah was given through three things: through fire, through water, and through wilderness. Through fire, as it says (in Exod. 19:18), “Now all of Mount Sinai was smoking...” Through water, as it says (in Jud. 5:4), “YHVH, when You went forth from Seir... even the clouds dropped water.” Through wilderness, as it says, “in the Sinai wilder-ness.” And why was it given through these three things? Just as these are free (*chinam*) to all who come into the world, so too are the words of the Torah free to all who come into the world. Thus it said (in Is. 55:1), “Ho, all who are thirsty, come to the waters (of Torah); even if you have no money, come, get food, eat....without cost.”

2. מדרש תנחומא, במדבר ו'א' Midrash Tanchuma, Bamidbar 6:1

בְּמִדְבַּר סִינַי, לָמָּה בְּמִדְבַּר סִינַי. אֵלֶּיךָ כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה עֲצָמוֹ הֶפְקֵר בְּמִדְבָּר, אֵינוֹ יָכֹל לְקַנּוֹת אֶת הַתּוֹרָה. לָכֵן נֶאֱמַר: בְּמִדְבַּר סִינַי.

“In the Sinai wilderness.” Why “in the Sinai wilderness”? Because whoever does not make himself ownerless (*hefker*) like the wilderness cannot acquire the Torah. Therefore it says, “in the Sinai wilderness.”

*What is free and ownerless, open to all, is the only real possession in Torah one can acquire. This is like what Rashi says about Sabbatical year produce: when you set aside some of your grapevines for yourself, those are the grapes that you are **forbidden** to eat. Only the grapevines you declared ownerless are you free to eat from. Maharal further explains that hefker means not specifically given for the human species.*

Lev 25:5: *You shall not reap the aftergrowth of your harvest, and you shall not pick the grapes you had set aside [for yourself], [for] it shall be a sabbath of sabbaths, a year of rest, for the land.*

3. רש"י על ויקרא כ"ה:ה' Rashi on Leviticus 25:5

(ב) לא תקצור. להיות מחזיק בו כשאר קציר, אלא הפקר יהיה לכל: (ג) נזירך. שהנורת והפרשת בני אדם מהם ולא הפקרתם: (ד) לא תבצר. אותם אינך בוצר, אלא מן המפקר: (ספרא)

(2) *You will not reap* — to grab Shmitah produce (as your property), as you do other harvests, but it shall be free (*hefker*) to all. (3) *[and your grapevines] set aside* — that you barred and kept people away from them, not declaring them free/ownerless — (4) *you will not gather to store* — but you may gather from what is declared *hefker*.

4. תפארת ישראל כ"ו:ה' Tiferet Yisrael 26:5

וביאור ענין זה, כי ראוי שתנתן התורה באלו שלשה, כי התורה אינה מתיחסת לאדם, כי האדם בעל גשם, ואילו התורה היא שכלית. ולפיכך אין לתורה התיחסות לאדם כלל, לריחוק מעלתה מן האדם, והיא מובדלת מן האדם. ולכך נתנה התורה באלו שלשה דברים, כי כל אלו דברים הם הפקר לעולם, וזה מורה שאינם מיוחדים לאדם.

(Maharal of Prague) The Torah is not related/relative to humanity, for humanity is materialistic, but the Torah is idealistic, intellectual... and is separated from humanity. Therefore the Torah was given through these three (fire, water, wilderness), for these things are forever irrevocably ownerless (*hefker*), which shows they are not specifically for (ownership by) people...

In Shmitah the principle is that rich and poor have the same rights and prohibitions -- the right to eat from any field and the prohibition against hoarding any food. We are also forbidden to hoard our Torah or to lord it over others through our learning. See Menachem Mendel of Vitebsk at the end.

5. משנה פאה ו'א' Mishnah Peah 6:1

בית שמאי אומרים, הפקר לעניים, הפקר. ובית הלל אומרים, אינו הפקר, עד שיפקר אף לעשירים, כשמטה.

Beit Shammai says: [That which is] made ownerless (*hefker*) only (for the sake of giving it) to the poor is indeed ownerless. Beit Hillel says: it is not ownerless unless it is even available (*yufkar*) to the rich, like in the Shmitah (sabbatical year).

In the Shmitah year, as Maimonides explains, every field becomes like the wilderness, hefker and open to all. All means to rich and poor, to Jew and non-Jew, but also, to human and animal, and to the wild animals -- just as the wilderness is by definition open to the wild animals, our human fields become like the wilderness.

6. משנה תורה, הלכות שמיטה ויובל ז':א' Maimonides, Mishneh Torah, Shmitah 7:1

פירות שביעית אין אוכלין מהן אלא כל זמן שאותו המין מצוי בשדה שנאמר (ויקרא כה ו) "ולבמהמה ולחיה אשר בארצה תהיה כל תבואתה לאכל". כל זמן שחיה אוכלת ממין זה מן השדה אתה אוכל ממה שבבית. כלה לחיה מן השדה חייב לבצר אותו המין מן הבית וזהו בעור של פירות שביעית:

The fruits of the seventh year can only be eaten as long as that species can be found in the field, as it is stated (Leviticus 25:7) "And for your beast and for the wild animal that is in your land, all of its produce will be for food." The whole time wild animals can eat from this species in the field, one may eat what is in the home. When it has been finished (and none is left for) the wild animal in the field, one must remove that species from the home. And that is *biur* of the fruits of the seventh year.

7. תנחומא בוכר, חקת מ"ט:א' Midrash Tanchuma Buber, Chukat 49:1

ד"א למה ניתנה במדבר. שאילו ניתנה להם בארץ, היה השבט שניתנה בתחומו מדיין ואומר אני קודם בה, לכך ניתנה במדבר שיהו הכל שוין בה, ועוד למה ניתנה במדבר, כשם שמדבר לא נזרע ולא נעבד, כך המקבל דברי תורה פירקין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, כשם שמדבר לא מעלה ארנונא, כך בני תורה בני חורין.

Why was it given in the wilderness? Because if it had been given in the land (of Canaan), the tribe in whose border it was given would...say: I come first in claiming it. For that reason it was given in the wilderness, where all would be equal (*shavin*) in claiming it. And why else was it given in the wilderness? Just as wilderness is not sown or cultivated, so are those who receive the words of Torah. They remove from them the yoke of government and of society. Just as a wilderness does not get levied; so the progeny of Torah are progeny of freedom (*b'nei chorin*).

8. משנה תורה, הלכות שמיטה ויובל ד':כ"ד Mishneh Torah, Hilkhhot Shmitah 4:24

מצות עשה להשמיט כל מה שתוציא הארץ בשביעית שנאמר (שמות כג יא) "והשביעית תשמיטה ונטשתה". וכל הנוצל פרמו או סג שדהו בשביעית בטל מצות עשה. וכן אם אסף כל פרותיו לתוך ביתו. אלא יפקיר הכל ויד הכל שוין בכל מקום שנאמר (שמות כג יא) "ואכלו אביני עמך".

It is a positive commandment to release [ownership of] everything that comes out of the earth in the seventh year as it says, "and the seventh, you will release and forsake" (Exod 23:11). And one who locks up their vineyard or fences their field in the seventh year has nullified a positive commandment, and similarly if one gathers all their fruits into their house. Rather everything should be made ownerless and everyone's hand equal (*shavin* - having equal claim) as it says, "the poor of your people will eat."

Nationalism and tribalism are contrary to the spirit of the Torah, which belongs to all humankind.

To become a wilderness in relation to the Torah also means to learn not for the sake of receiving the fruits of one's labor but for the sake of Torah itself. Like the wilderness and like the fields in the Shmitah year, to remain uncultivated, to let what grows grow naturally.

9. מדרש תנחומא, ויקהל ח'ב' Midrash Tanchuma, Vayakhel 8:2

וְלָמָּה נִתְּנָה הַתּוֹרָה בַּמִּדְבָּר. לֹאמַר, מָה הַמִּדְבָּר מִפְּקָר לְכָל בְּנֵי אָדָם, אִם דְּבָרֵי תּוֹרָה מִפְּקָרִין לְכָל מִי שִׁירָצָה לְלַמֵּד. שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָדָם אוֹמֵר, אֲנִי בֶן תּוֹרָה וְתוֹרָה נִתְּנָה לִי וְלְאַבּוֹתַי וְאַתָּה וְאַבּוֹתֶיךָ לֹא הֵייתֶם בְּנֵי תּוֹרָה אֲלֹא אַבּוֹתֶיךָ גֵּרִים הָיוּ, לָכֵן כְּתִיב: מוֹרֶשֶׁה קִהַלְתָּ יַעֲקֹב (דברים לג, ד), לְכָל מִי שֶׁמִּתְקַהֵּל בְּיַעֲקֹב. אֲפִלּוּ הַגֵּרִים שֶׁעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, שְׂקוּלִים הֵם כִּכְהֵן גָּדוֹל, שֶׁנֶּאֱמַר: אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אַתָּם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם (ויקרא יח, ה), כֹּהֵן וְלוֹי וְיִשְׂרָאֵל לֹא נֶאֱמַר אֲלֹא אָדָם. לְפִיכָךְ תּוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה וְגו' (במדבר טו, טו).

Why was the law given in the wilderness? To teach us that just as the wilderness is freely open (*mufkar*) to all humanity, so the words of the law are free to all who desire to learn. So no one should say: "I am a student of Torah and Torah was given to me and my ancestors, while you and your ancestors were not... your ancestors were strangers"... Even outsiders who immerse in Torah are equal to the high priest, as it says, "Which if a person (*adam*) do, he shall live by them: I am the Lord" (Lev. 18:5). It doesn't say priest or Levite or Israelite but *person*. Thus, "One Torah and one law shall be (for you and for the stranger living with you)" (Num. 15:16).

The fundamental principle of Shmitah, and the fundamental fact about the giving of the Torah, is that all are made equal, all have equal right and access, all treat each other with equality. And this is the principle of Shekhinah as well.

Lev 25:6 And [the produce of] the Sabbath of the land shall be yours to eat for you, for your male and female slaves, and for your hired worker and stranger residing with you. 7 And for the domestic animal and for the wild animal

10. רש"י על ויקרא כ"ה:ו' Rashi on Leviticus 25:6

(א) והיתה שבת הארץ וגו'. אע"פ שאסרתים עליה, לא באכילה ולא בהנאה אסרתים, אלא שלא תנהג בהם כבעל הבית, אלא הכל יהיו שווים בה, אתה ושכירך ותושבך: (ב) שבת הארץ לכם לאכלה. מן השבות אתה אוכל, ואי אתה אוכל מן השמור (ספרא): (ג) לך ולעבדך ולאמתך. לפי שנאמר ואכלו אבני עמך (שמות כ"ג), יכול יהיו אסורים באכילה לעשירים, ת"ל לך ולעבדך ולאמתך, הרי בעלים ועבדים ושפחות אסורים כאן (ספרא): (ד) ולשכירך ולתושבך. אף הגוים (שם):

(1) *And the sabbath of the land will be [food for you]* — you should not make use of them as a property owner would, but all must be equal (*shavim*) as regards (Shmitah produce) — you and your hired servant and your resident stranger. (2) *[will be] food for you all* — Only that which has rested (from ownership) and been declared free to all may you eat, but not that which has been hoarded/guarded by you. (3) *for you and for your servants*— Because it states (Exodus 23:11) “the needy of your people may eat”, you might think the fruits are forbidden as food for the rich. So scripture teaches: “for you, and for your servant” — owners and servants are included (4) *and for your resident stranger* — Even non-Jews.

The acquisition of Torah is the opposite of the acquisition of property, and it teaches us about how to live in equality with others even with all our differences (Maharal), how to become interwoven with each other's lives and souls (Menachem Mendel of Vitebsk - last text). And this is the same thing that Shmitah teaches us. But the giving of the Torah in the wilderness, and making our fields like the wilderness in the Shmitah year, also teach us that an important way to do this is to become like the wilderness, open to all.

11. תפארת ישראל ט"ז:ח' MaharaI of Prague, Tiferet Yisrael 16:8

כי אף בשאר הנמצאים אף שהם כולם מין אחד, יש בהם שנוי בדבר שאינו מגיע לעצמו, שזה גדול וזה קטון, לזה יש כח גדול, וזה אינו בעל כח. אבל הם שוים בדבר שמגיע לעצמו, ואין בהם שנוי. וכן נתן התורה אל הכלל ביחד, והוא השלמה אחת בכלל, מבלי תוספת ומבלי חסרון...

ודבר זה השלמת המין עד שיהיה הכל שוה, וכדכתיב (במד' טו:כט) "תורה אחת יהיה לכם וגו'". ומפני זה נתנה התורה במדבר (שמות יט, ב), שהוא מקום הפקר, שתהיה התורה השלמת מין האנושי בכלל.

Even though creatures may all be from one species, there are differences that don't reach their essence -- this one is big and that small, this one has great strength, and that one is not strong. But they are equal with respect to what reaches their essence... and so the Torah is given universally, together, and is the singular fulfillment of the collective, without extra and without lack (for any individual).

And this is the fulfillment of the species to the point that all will be equal, as it's written, "One Torah will there be for them all..." (Numb 15:20) And because of this the Torah was given in the wilderness, which is an ownerless place, for the Torah would be the fulfillment of the human species universally.

12. סנהדרין מ"ט א:ט"ז *Sanhedrin 49a*

(מלכים א ב, לד) ויקבר בביתו במדבר אטו ביתו מדבר הוא אמר רב יהודה אמר רב כמדבר מה מדבר מופקר לכל אף ביתו של יואב מופקר לכל

The verse states that Yoav (David's general) **“was buried in his own house, in the wilderness”** (I Kings 2:34). The Gemara asks: **Is that to say** that his **house** was a **wilderness? Rav Yehuda said that Rav said: like a wilderness; just as wilderness is freely open to all** (*mufkar lakol*), **so too, Yoav's house was freely open to all.**

The lesson of Yoav's house is to be open to the vulnerable, as one must be if one is sensitive to Torah.

What are the connections to making oneself ownerless, making oneself naked, and making oneself as nothing, and separating oneself from everything, as we read below? How are they the same and how different? Is this the opposite of Yoav's house, which was open to all and included everyone?

13. במדבר רבה י"ט:כ"ו *Bamidbar Rabbah 19:26*

דבר אחר, במדבר, מי מקיים את התורה, מי שמשלים עצמו כמדבר ומפליג עצמו מן הכל.

Another interpretation, [why] “in the wilderness”? Who is the one who fulfills the Torah? One who makes themselves like a wilderness and separates themselves from everything. (Numb. 21:19)

14. סוטה כ"א ב:ג' *Sotah 21b:3*

ורבנן האי אג' חכמה מאי עבדי ליה מיבעי ליה לכדרבי יוסי ברבי חנינא דאמר רבי יוסי ברבי חנינא אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן שנאמר אני חכמה שכנתי ערמה אמר רבי יוחנן אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשלים עצמו כמי שאינו שנאמר והחכמה מאין תמצא

The Gemara asks: **And the Rabbis, what do they do with this** verse: **“I, wisdom, dwell with cunning (*arma*)”**? The Gemara answers: **They require that verse in accord with what R. Yosi son of R. Chanina said: Words of Torah do not endure except in one who stands naked for them, as it says, “I, wisdom, dwelt naked (*arma*)”** (Proverbs 8:12). **R. Yochanan said: Words of Torah do not endure except in one who makes themselves like nought, as it says: “From *ayin* (which can mean “from where” or “from nothing”) can wisdom be found”** (Job 28:12).

15. דרך חיים ה'כ"ג:י"א Maharal of Prague, *Derekh Chayim* 5:23:11

כי מדריגת התורה באמת הוא כח הגרים ביותר... כי כל כך מדריגת התורה עליונה כוללת הכל, עד שהכל משותפים בה...אף האומות. שלכך נתנה התורה במדבר במקום הפקר, עד שאפילו האומות שייכים אל התורה. וכל זה מפני מדריגת ומעלת התורה העליונה, שהיא על הכל והיא אל הכל... ומזה תראה כי הגירות בפרט מורה על מעלת התורה העליונה

For the level of the Torah is truly the most [connected to] the power of converts... for it includes all and all participate in it... For this is why the Torah was given in the wilderness, in a place unowned (*makom hefker*), so that even the nations are connected to the Torah. And this is because of the level and stature of the supernal Torah, which is above all and for all... [C]onversion in particular teaches us about the high stature of the supernal Torah.

16. פרי הארץ, מכתבים י"ב:ב' Menahem Mendel of Vitebsk, *Pri HaAretz*, Letters 10:2

אין התורה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כמדבר הפקר לעניים ולעשירים בדעת ואינו גדול יותר מחבירו אדרבא בטל במציאות נגדו ובוה מתאחדי' ונכללי' זה בזה

The Torah is only established in one who makes themselves like an open wilderness (*midbar hefker*) before those poor or rich in knowledge, and who doesn't think of themselves as greater than their friend. On the contrary, they should feel nullified in existence next to them, and through this they are united and included within each other.

Equality, mutuality, openness, humanism (loving the stranger as well as one loves the neighbor), sharing food with all the other species, sharing insights with each other, are what makes a society Jewish, a wilderness a place of revelation, a field a source of spiritual sustenance.